

Интонацията на фестивала

Нина Монова

Nina Monova

Всеки театрален фестивал носи своя особена интонация. За кукленотеатралния фестивал „Михаил Лъкатник“ това е хармоничният акорд на традиция и експеримент. Както в спектакъла „Цар Шушумига“ – изисканото черно-бяло решение на художника е изпълнено с изумителната игра на актьорите както платното се изпълва от вятъра. Великолепна работа! „Сливи за смет“ – увлекателно соло на актриса, виртуозно изпълняваща няколко ро-

ли, точно улавяща стила на българската приказка, съчетаваща ярката гротеска и меката лиричност. „Бедният крал“ – куртоазна история, разиграна с маски. Режисьорката е предала и приказната ирония, и хумора. Всички спектакли нарисоваха многоцветно платно на днешния български куклен театър, развиващ прекрасни традиции и откриващ нови перспективи за изкуството на играещите кукли. ■

Из Бюлетин № 4 на фестивала

През очите на дете...

Станислава Кирилова

Тръгвайки към Ямбол, нямаше как да не се замисля дали ще успя да се върна в не чак толкова далечното време на детството, когато се очаровах и искрено вярвах в магията на кукления театър. Тези мисли бяха неизбежни, поради целта на пътуването ми – XVII издание на Националния кукленотеатрален фестивал „Михаил Лъкатник“. Вярвах, че мога да изчистя преразсъжденията и наслоените знания, които истински пречат на чистотата на възприятието. Желаях отново да бъда дете и да се потопя в един невероятен свят, където всичко е възможно, където всяка условност е реалност.

С тази вяра в един по-скоро ветровит и неусмихнат ден започна откриването на фестивала. 18 април беше лишен от слънчеви лъчи, толкова подхождащи на детските усмивки, но това не се оказа пречка – събрани бяха най-добрите куклени постановки от страната, създадени през последните две години. Празничното начало беше пред Кукления театър на града и завърши традиционно с гръм на черешовото топче. Раздадоха се наградите от Националния литературен конкурс за нова българска пиеса-приказка за куклен театър.

Началото бе дадено с усмивки и очаквания. Вечните очаквания, че магията е възможна, че „има смисъл от това“, че децата ще бъдат заинтригувани от представените постановки, че ще бъдат спечелени за каузата на изкуството. Усещането ми от откриването подкрепи вярата ми, че детството не е просто отрязък от време в човешкия живот. Но светът остава това, което виждаме...

Според мен най-трудното, но и подло нещо е да излъжеш дете, да му предложиш игра, в която ти самият не вярваш, но провъждаш да ти си надежда, че лъжата ще остане незабелязана. Невъзможно е, защото децата разполагат безгранично със светове, изтък-

ни от чудеса, те нямат друга реалност и веднага забелязват, когато някой се опитва да „прокара“ фали в историите. Чисти са онези артисти, чиято магия ни кара да забравим за всичко различно от разказваната от тях приказка. Да повярваме, че друг свят не съществува...

Кой повярва и кой се опита да ни заблуду?

„Забава в горската гъбрава“ на ДКТ-Бургас

Представлението устоя на границата на успеха, но защо? Основният проблем на представлението беше обърканият агресат. Музикален концерт, конкурс за най-добри изпълнители и последователно представяне на участниците – това беше сложеният скелет. Разделени в различни музикални жанрове, участниците в забавата представяха своите изпълнения. Въображението на режисьора Ирослав Петков представи мечките „The Bears“ като рап изпълнители, хипопотама Хипо Хиполити като изпълнител на арици, но ме, както и останалите „невици“, останала извън обсега на разбиране на малките зрители. Порасалият човек, аз, оцени фината ирония на представлението и загадените подсмисли (особено гласуването за най-добър изпълнител чрез вдигане на ръка изключително ми напомни за смс-ите, пращани в подкрепа на определен изпълнител). Децата просто оценяха музикалното разнообразие и играта с кукли, но аз „повярвах“.

*Как се лекува
авъски страх
How to Treat the
Lion's Fear*

„Сливи за смет“ на Центъра за изкуства „За Рогоните“

Пълен успех. Известната приказка, до която всяко дете се е докосвало, беше пресъздадена от актрисата Десислава Минчева. Тя успя да изгради всички персонажи от приказката – въплътена чрез тялото си в момъка, който търси най-работната девойка, актрисата изигра чрез кукли и мързелива, и претенциозна госпожа, и стара баба, и накрая работливата девойка. Те бяха раздвижени чрез различни части на тялото ѝ (ръце, крака, гръб). Историята се разказва почти без думи и залага на музикалното си оформление (Десислава Минчева), а сценичното пространство изненадва с възможността си за бързо и лесно претворяване (сценография и кукли Ханна Шварц). Визуално, звуково и актьорски представлението впечатли всички зрители. Посланието достигна до нас по най-прекрасния начин. Нямаше и най-малък опит за лъжа и може би това беше причината за детските усмивки след края на представлението, а за моята – със сигурност.

Следващото представление, което предизвика емоции в децата беше „Хензел и Гретел“ на ОБКТ-Благоевград. „Страшната“ приказка на Братя Грим беше изиграна от актьорите Венета Паунова и Бранимир Митов. Тяхното физическо присъствие на сцената изобразяваше злата мащеха и неуверения баща, а куклите – Хензел и Гретел. Децата от салона бяха приковали поглед в сцената, дори до себе си чух тихо гласче: „Не бой се, аз съм до теб!“ Както вече споменах, невъзможно е да излъжеш малкия зритель, че нещо е страшно, а то в действителност да не е.

„Как се лекува лъвски страх“ на ДКТ-Хасково се оказа без успех. Разказът за едно малко момченце, което се опитва да помогне на царя на джунглата да превъзмогне налегания го страх, се оказа прекалено неинтересно, както на сюжетно ниво, така и на изпълнителско. Причините, които ме доведоха до този извод, отново се кореняха в поведението на публиката. Децата говореха помежду си и демонстрираха липсата си на интерес по най-невинния начин, на който са способни – чрез сравнението с телевизионни предавания и то определено не беше в полза на играещото се пред очите им представление. През времетраенето

му отново бях върната в сегашната си кожа, детето в мен бързо отстъпи място на възрастния и неговото скептично отношение към света. Друга причина за слабия зрителски интерес откривам и в куклите – липсваше им красота и „морално остарелите“ материали за направата на лъва подсеца по-скоро за стар китеник, а не за царя на животните. Не само не повярвах, но и се озорчих от видяното.

Последното представление, за което искам да пиша, не подлежи на досегашната система на оценяване. То определено не беше за деца и в този случай няма да се позовавам на детето в мен. Става въпрос за постановката „Цар Шушумига“ на ДКТ-Пазарджик. Този текст се реализира за първи път на сцена. Тъжната равностметка показва, че от написването му са изминали повече от 40 години. Ситуацията във владенията на Цар Шушумига е мрачна и угнетяваща. В подземното царство светлина не се допуска. Управителите са оприличени на змии и гущери, защото мракът ражда влечуги. В тази отчайваща атмосфера попада малко момиченце, което иска да спаси кучето си. Въздухът „се раздвижва“ от чуждоземната поява на детето – то не е „продукт“ на тази система. Детето не възприема, и най-важното, не приема погребен начин на живот – живот, в който слънцето отсъства от света. Куклите в представлението впечатляваха с многобройността и разнообразието си. Те спомогнаха за изграждането на царството на Цар Шушумига, допълнени от мултимедия.

Връщам се на мислите си преди началото на Фестивала – ще успее ли да се потопя отново в детските си години и да възродя невинния си поглед, вярата си, че всичко, което се случва пред мен, не е преднамерена измислица, а самият живот. Сега вече мога да си отговоря. Да, успях да повярвам „че има смисъл от това“, че детството не е просто отрязък от време, че живота не е елементаризирал случването си, че изкуство все още съществува и най-важното – че има стремеж и целенасоченост то да е магично. Но е нужно всички ние да помогнем на „реалността“ да продължи да ни очарова. Децата не са компютърно-телевизионни зомбита, а доста често са ключът към чудеса. Ние, възрастните, приемаме подаръци, нали? ■

През година в Ямбол!

Юлиана Цветкова

Казват, че „времето не знае път назад“ и въпреки това, ние често обръщаме поглед към спомените си, за да ги преживеем отново и отново.

Подобен е случаят и с националния кукленотеатрален фестивал в Ямбол „Михаил Лакатник“! Дори това да не е постоянната ви дестинация, то определено си

заслужава да отскачате готам, поне през година, за да се отдадете на доза куклено изкуство и да забравите поне за миг за случващото се около вас. Нека попътуваме малко, да се посмеем малко повече и напълно да се потопим в приключенията на внимателно подбраните фестивални заглавия, които напълно задоволяват всякакъв вид

интерес. А това се оказва много важна част от идеята на фестивала, тъй като сегашните деца вече са затрупани с толкова информация, че би било престъпление, да ги ограничим в определена тематика. Разбира се, тук се поражда и проблемът за това с какво те могат да бъдат изненадани. Но, за да се стигне до изненадата, те първо